

Живопис 3. Торс людини 1

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Освітня програма	для спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	2 кредитів ЄКТС/ 60 год. 54 практик. 6 ср.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік
Розклад занять	Практичні заняття (один раз на тиждень починаючи з 1-го тижня),
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Практичні: художник-живописець, старший викладач, Пшенична Мирослава Василівна mikaart@ukr.net , mikaart77@gmail.com

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Дисципліна «Живопис» зазвичай включає вивчення базових і поглиблених принципів зображення об'єктів і суб'єктів через колір у просторі, зокрема використання колірних гармоній, світлотіні, композиції та взаємодії кольору. Основна мета цієї дисципліни розвинути здатність студентів зображувати постать людини за допомогою кольору. Курс торс людини є частиною вибудованого алгоритму з живопису в навчальному процесі, де студенти під час практичних занять отримують навички малювання постаті з натури.

Мета опанування дисципліни Головною метою курсу є подальше поглиблення вивчення людського тіла та художньо-технічних засобів його відтворення на папері, розвиток, творчого композиційного мислення та вдосконалення професійної майстерності. Особливої ваги надається прищепленню художньо-емоційного сприйняття натури, виховання відчуття живої форми, віднайдення технічних, пластичних, композиційних, образних засобів для вираження характерних особливостей зображувального об'єкта через кольоросприйняття.

Предметом навчальної дисципліни є живопис, а саме частина «Торс людини», що включає в себе різні технічні завдання. Образ людини є основним об'єктом образотворчого мистецтва. Тому головна увага в програмі приділяється вивченню закономірностей зображення оголеної та одягненої постаті. Враховується тісний зв'язок викладання живопису з вивченням рисунку та кольорознавства. Окремі завдання виконуються студентами для закріплення здобутих знань та навичок з названих предметів.

Компетентності: Компетентності: 1. Розуміння основних принципів акварельного живопису, включаючи техніки «мокре по мокрому» і «мокре по сухому», лисування, робота з білим, сухий пензель та техніка відмивок. 2. Уміння працювати з кольорами, створювати складні клірні гармонії та колорити.

3. Навички зображення людської постаті з використанням акварелі, враховуючи пропорції та анатомічну будову.

4. Здатність передавати об'єм і світлотінь у роботі з фігурами та середовищем.

5. Творче мислення й уміння адаптувати техніку до власного стилю.

6. Розвиток уважності до деталей і майстерність в роботі з матеріалами.

7. Вміння написати швидкий етюд та тривалу постановку з прорахунком шарів лисувань і використанням в роботі різних технічних можливостей. Знати яку техніку доречніше застосовувати.

Програмні результати навчання:

- знання з пластичної анатомії людини та застосування цих компетентностей;
- вміння написати постать людини при різних типах освітлення;
- вміння написати різні за текстурою і матеріальністю драперії на постаті людини, що є частиною образу портрету;
- вміння пластичними засобами, кольором, за допомогою тону і ритмів створити композиційний простір портрету;
- вміння створити багатофігурний портрет;
- вміння написати з пам'яті швидкий етюд постаті;
- вміння написати постать в різному середовищі (в інтер'єрі, на пленері).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою) Навчальна дисципліна викладається в 5-му та 6-му семестрах 3-го курсу студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з напрямку образотворче мистецтво. Для спеціальності 023. Для опанування дисципліни потрібні знання з образотворчого мистецтва, кольорознавства і практичні навички з живопису та рисунку на рівні попередньої програми з живопису. Курс гармонійно і логічно поєднується з іншими навчальними практичними дисциплінами: ЗО.10.1, ЗО.10.2, ЗО.10.3, ЗО.09.1, ЗО.09.2, ЗО.09.3, ЗО.09.4, ЗО.14, ПО 08, ПВ 05. Також він є логічним та структурованим продовженням програми з живопису першого курсу і другого курсів, а саме частини натюрморт, портрет, торс людини. Бажано також, щоб студенти мали до цього моменту знання з пластичної анатомії людини. Пройшовши цей курс студенти будуть з легкістю втілювати свої творчі задуми. Важливо також зауважити, що нехтування самостійною роботою не дасть всіх тих складових, які повинні засвоїти і опанувати студенти. Акцентом на дистанційні і самостійні завдання є швидкі етюди постаті людини кольором в різних середовищах і при різному освітленні. Також важливими є завдання рисування та писання з пам'яті, виконання саме цих завдань дозволить студенту значно прискорити оволодіння предметом.

2. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Поглиблене вивчення особливостей будови торсу людини та його відтворення засобами живопису.

Тема 1.1. Як передати кольоровий зв'язок тіла і середовища.

Тема 1.2. Робота над постановкою чоловічої або жіночої натури в нескладному русі при прямому освітленні.

Розділ 2. Робота над тематичною постановкою. Колористична єдність, кольорова гармонія.

Тема 2.1. Зображення чоловічої або жіночої напівпостаті зі спини на тлі драпіровок і предметів теплих відтінків кольору.

Тема 2.2. Зображення натурниці в історичному костюмі з предметами побуту. .

Розділ 3. Робота над оволодінням майстерністю зображення засобами живопису оголеної постаті людини

Тема 3.1. Написання оголеної жіночої натури з тематично підібраними драпіровками і аксесуарами в теплій чи холодній кольоровій гамі.

Тема 3.2. Написання одягненої постаті з елементами натюрморту в інтер'єрі.

Тема 3.3. Написання оголеної фігури людини літнього віку в нескладному ракурсі .

Тема 3.4 .Написання оголеної жіночої моделі , поставленої проти світла з включенням в поле зору екстер'єру вікна.

Тема 3.5. Зображення людини в ракурсі , тіло якої розташоване на підставках кількох рівнів.

Розділ 4 . Особливості роботи над складними постановками.

Тема 4.1. Як написати оголену чоловічу чи жіночу постать у складному розвороті з тривимірним тлом площин і драпіровок.

Тема 4.2. Вплив різних факторів на виявлення образності тематичних постановок.

Тема 4.3. Як зобразити лежачу натурницю в ракурсних проекціях.

Тема 4.4. Як написати етюд з двох оголених натурниць різного віку і образно-пластичних характеристик на тлі предметів і драпіровок.

Тема 4.5. Опанування знаннями і навичками роботи над зображенням у живописі груп людей в інтер'єрі, як цілісні .

Тема 4.6. Історичний та мистецький огляд розвитку українського та світового портретного живопису.

3. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література

1. С.Л.Бучинський Основи грамоти з образотворчого мистецтва. Київ .1981 .
2. В. Шпак “Основи живопису. Акваель”.
3. Сучасна українська акваель. Альбом. Вид. Мистецтво 1978 р.
4. Жан П'єр Ескарпіт — «Акваель: Техніка та секрети»
5. Джеймс Терпелл — «Watercolor Painting: A Comprehensive Approach to Mastering the Medium»
- 6 . *Charles Reid* — "Portrait and Figure Painting in Watercolor"

Додаткова література

1. Ольга Чирва та інші — "Живопис"
2. Mary Whyte — "Painting Portraits and Figures in Watercolor"
3. Террі Хартсон — "Complete Guide to Watercolour"
4. Джин Гейнс — "Atmospheric Watercolours"
5. Гарольд Спід — "The Practice and Science of Drawing"
6. Лариса Сипко "Мистецтво зображення людини"
7. Олександр Федорук "Антологія українського живопису"
8. Галина Скляренко "Сучасне мистецтво України. Портрети художників"
9. Іван Коваленко "Курс рисунка та живопису"

Навчальний контент

4. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Теоретична частина до практичних занять

Тема 1. Ознайомлення з програмою курсу постаті людини засобами живопису.

Тема 2. Історичний та мистецький огляд розвитку українського та світового мистецтва.

Тема 3. Цільність сприйняття натури в умовах пленеру.

Теоретична частина до практичних занять .

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Практичні заняття

Практичні заняття є основою курсу з живопису . Оволодіння глибокими знаннями і виконавською майстерністю з живопису вимагає великої систематичної роботи, опанування художньою культурою виробленою різними мистецькими школами в продовж віків. Викладання базується на традиціях класичної академічної школи з використанням мистецького та педагогічного досвіду. Процес навчання з живопису будується переважно на написанні великої кількості швидких етюдів та написанні тривалих аудиторних постановок.

№ з/п	Назва теми(завдання) практичного заняття
1	Тема 1. Живописне зображення оголеного торсу жінки при денному освітленні.
2	Тема 2. Швидка живописна постановка на виявлення форми людського торсу засобами тону. Завдання виконується монохромно, використовуючи один темний нейтральний колір , грезайль.
3	Тема 3. Тривала постановка з акцентом на анатомічну будову, тональний та кольоровий розбір торсу людини на темному тлі.
4	Тема 4. Швидкий кольоровий етюд в один сеанс жіночого торсу в національному вбранні з головним убором . Завдання на колірні контрасти та відчуття плям , лінії та цілого силуету.
	МКР Модульна контрольна робота (частина 3) На заліку оголошується кінцева оцінка, яка ставиться у заліково-екзаменаційну відомість. Студенти, що не набрали 60 балів, а також, ті хто хочуть підвищити свою оцінку виконують залікову контрольну роботу а також приносять всі виконані роботи за семестр.

6. Самостійна робота студента

№з/п	Вид самостійної роботи	Кількість годин СРС
1	Виконання етюдів різними живописними матеріалами .	1
2	Швидкі живописні етюди з натури та з пам'яті. Робота над копіями.	4
3	Підготовка до заліку	1

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Модульна контрольна робота (МКР) складається з двох частин : підсумкової експозиції з робіт за семестр та аудиторного завдання. Одну частину МКР студенти виконують самостійно на практичних заняттях упродовж 45 хв.

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають повноцінно засвоїти програму курсу й отримати відмінні результати навчання, необхідні 100% відвідування лекційних і практичних занять. Пропущені практичні заняття відпрацьовуються. Дедлайн відпрацювань – передостаннє практичне заняття.

Політика університету:

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: .

Календарний контроль: результат за практичним завданнями, проводиться тричі на семестр.

Семестровий контроль: МКР , залік, іспит.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг студента з навчальної дисципліни складається з балів, що він отримує за:

- роботи на практичних заняттях;
- роботи виконані дома самостійно .

Робота студента:

- на практичних аудиторних заняттях визначає 72% його рейтингу з дисципліни;
- МКР визначає 28% його рейтингу з дисципліни.

Студент отримує найвищий рейтинг, якщо він:

- бере активну участь у роботі на практичних заняттях ;
- своєчасно виконує вдома завдання з живопису . Студенту дається одноразова можливість скласти МКР.

Пропущені заняття та невчасне виконання практичних завдань, недобросовісно виконані роботи , використання чужих робіт спричиняють зниження рейтингу студента.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

Свій рейтинг студент заробляє протягом всього семестру.

Основні вимоги :

1. вміння компонувати торс людини в форматі аркуша .
2. зробити грамотну анатомічну будову, знайти пропорції натури та пластичне рішення.
3. вміння передати засобами кольору та тону загальне враження від постановки .
4. досягти загального колориту та навчитись тонко відчувати вальори .
5. вміння узагальнити роботу , підчинити другорядне і виявити головне, досягти тональної та колористичної цільності.

Календарний контроль:

Календарний контроль проводиться двічі на семестр. Метою проведення календарного контролю є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами.

Умови отримання позитивного календарного контролю	Перший календарний контроль (тиждень 8)	Другий календарний контроль (тиждень 14)
Поточний рейтинг	≥ 18 балів	≥ 36 балів

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг не менше 40 балів.

Семестровий контроль:

Студенти, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку 60 і більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань. Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею.

Якщо сума балів менша за 60 та виконані умови допуску, студент пише залікову контрольну роботу, а також додає домашні завдання створені під час самостійної роботи. За підсумком набраних балів виставляється рейтингова оцінка.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100–95	Відмінно
94–85	Дуже добре
84–75	Добре
74–65	Задовільно
64–60	Достатньо
Менше, ніж 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Студент також може додати на залік самостійно виконані роботи з живопису. Додаткові бали можуть принести також участь в конкурсах, професійних виставках та університетських заходах, де студент проявив себе і свої здібності саме в цій галузі.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено художником-живописцем, старшим викладачем Мирославою Пшеничною

Ухвалено кафедрою графіки (протокол №14 від 01.05. 2025 року)

Погоджено Методичною радою КПП ім. Ігоря Сікорського (протокол №12 від 30.06.2025 року)

